

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ

Метод проектів – це сукупність операцій оволодіння певною сферою практичного чи теоретичного знання, це *шлях пізнання, спосіб організації процесу пізнання*.

Проект мусить відповідати на запитання:

- навіщо, для чого він створений?
- наскільки новим постає бачення проблеми?
- наскільки процес відповідає вимогам часу?
- чи придатний він для втілення?
- чи завершений, готовий до реалізації?

Проект характеризується такими ознаками:

- наявність соціально значущого *завдання*;
- *планування дій* щодо розв'язання проблеми;
- *пошук інформації*, яка потім буде оброблена й осмислена;
- *створення продукту*, що є результатом цієї діяльності;
- *презентація продукту*.

Основні етапи проектування:

1. Визначення теми й мети проекту, його типу, кількість учасників.
2. Визначення джерел, засобів збору, методів аналізу інформації, засобів представлення результатів, встановлення критеріїв оцінки, розподіл завдань по групах.
3. Збір інформації, самостійна робота учасників проекту щодо вирішення індивідуальних чи групових дослідницьких, творчих завдань.
4. Аналіз результатів, формулювання висновків.
5. Захист проектів, колективне обговорення, оголошення зовнішньої оцінки результатів і процесу дослідження.

ПРИКЛАД ціле покладання навчального проекту

Проект «Повсякденне життя моєї сім'ї на тлі історичної епохи»

Мета проекту - залучити учнів до активного вивчення історії повсякденності на прикладі власної сім'ї та сприяти позитивному ставленню до історії родини як органічної складової історії країни.

Завдання проекту:

- залучити членів сімей учнів до спільної пошукової діяльності, сприяти формуванню спільної історичної пам'яті та ідентичності;
- за допомогою проекту поглибити вміння працювати разом, досліджуючи історичну проблему;
- підготувати матеріали для презентації;
- організувати виставку робіт у шкільному історичному кабінеті;
- зібрати інформацію для використання на уроках історії України за темою «Повсякденне життя українців у 1960-1990 рр.»;

- розвинути навички історичного дослідження на прикладі історичних джерел різного виду (фотографії, сімейне листування, спогади, інтерв'ю, журнали та газети різних часів тощо).

Алгоритм презентації навчального проекту:

Він повинен бути коротким і складеним за таким алгоритмом:

1. Тема проекту.
2. Чому обрана саме ця тема.
3. Якою була мета проекту.
4. Які ставились завдання.
5. Які методи дослідження теми було обрано.
6. Яким був план роботи над проектом.
7. Які результати одержані.
8. Які висновки зроблено.
9. Як можна продовжити роботу над проектом.
10. Які ресурси використано.

При презентації вербальній (якщо це заплановано умовами):

- вказати на можливі шляхи подальшого вивчення досліджуваного явища чи об'єкта;
- підготувати текст виступу;
- підготувати тексти, макети, схеми, малюнки та інші допоміжні матеріали;
- підготуватися до відповідей на запитання.

Очікувані результати:

- знання про повсякденне життя міста й села у 60-90-х роках ХХ століття та співвідношення «малої» історії сім'ї та загальної історії країни;
- навички дослідження та інтерпретації історичних джерел історії повсякденності;
- уміння співпрацювати разом у групі з однолітками та членами власної родини;
- уміння організовувати та реалізовувати проекту діяльність;
- толерантне ставлення до різноманітності смаків і вподобань як основи будь-якого суспільства.

Вид проекту: індивідуально-груповий.

Виконавці проекту: учні 8-11-х класів, учителі історії, керівники гуртків, клубів за інтересами, вихователі будинків школяра, дитячої творчості тощо.

Термін виконання: від 2 до 4-х місяців, залежно від обсягу дослідження.

Умови реалізації:

- а) дидактичні - уміння учнів працювати з історичними джерелами, особливо з фотоматеріалами та усною історією; навички організації презентацій;
- б) організаційні - налагодження зв'язків з батьками, близькими та далекими родичами й іншими дорослими учасниками дослідження (працівниками місцевої бібліотеки, місцевих музеїв та архівів тощо); контакти з місцевими ЗМІ;
- в) матеріальні - папір, папки для портфолію, комп'ютерна техніка для створення та показу презентації, стенди для показу учнівських робіт тощо.

Методичні рекомендації для учасників проекту

Даний проект може виконуватись учнями впродовж тривалого періоду. В одному випадку це буде дослідження проблеми, що не пов'язане з навчальним процесом, в іншому - для учнів 11-х класів - як випереджальне завдання до вказаної раніше теми.

Об'єктом дослідження може стати повсякденне життя загалом, але краще, якщо діти в малих групах виберуть собі окремий напрям прояву історії повсякденності: житло, моду (одяг, зачіски), побутову техніку, дозвілля, заняття й зайнятість тощо. Якщо батьки учнів можуть розповісти про 80-90 роки ХХ століття, то бабусі й дідусі - про 60-70-ті. У такому випадку може скластись колективний портрет епохи, який можна презентувати з участю батьків і перед батьками. Реалізація проекту сприятиме кращому порозумінню між поколіннями та відчуттю історичної єдності в умовах трансформації суспільства.

Особливо цінним у запропонованому проекті є *здобуття навичок вивчення історичних джерел*. Наставнику проекту варто провести кілька навчальних занять про алгоритм використання та інтерпретації історичних джерел (можна звернутись, наприклад, до навчального посібника «Історія епохи очима людини: Україна та Європа в 1900-1939 рр.» і методичних рекомендацій до нього, де є описи опрацювання текстових, візуальних джерел).

Можливість розповісти не лише про одяг, зачіски часів своєї молодості чи дитинства, а і про музичні вподобання, шкільне життя батьків у різні часи, стиль спілкування, форми проведення вільного часу, улюблені книжки та фільми. Це не тільки сприятиме залученню учнів до сімейної історії, а батьків до шкільної співпраці, але й впливатиме на сам процес виховання толерантності та взаємної поваги до цінностей різних поколінь.

Результатом проекту може стати не лише розширення знань з історичної теми, а й додатковий розділ до чинних підручників з історії (у вигляді альбому, папки з матеріалами, написаного параграфа, Power Point Presentation-версії тощо).

ТЕМИ НАВЧАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ, ЩО ПРОПОНУЮТЬСЯ

Перелік склав Ігор Щупак

1. Історичні джерела з історії мого рідного краю.
2. Мої земляки – літописці історії мого рідного краю (*або, на вибір: Дніпропетровщини*).
3. Історичні пам'ятки Стародавнього світу (*або, на вибір: історичні пам'ятки Середньовіччя*) на теренах моєї Малої Батьківщини (*або, на вибір: на теренах Придніпров'я*).
4. Козацька історія в народних легендах.
5. Мій край в історії козацького Запорозжя.
6. Історія моєї Малої Батьківщини – частина історії України.
7. Історія релігії та церкви у моєму місті (селищі, селі).
8. Повсякденне життя моєї сім'ї на тлі історичної епохи.
9. Мої земляки – патріоти і герої моєї землі.
10. Голодомор у пам'яті моїх земляків.
11. Друга світова війна в історії моєї родини.
12. Історична пам'ять про Другу світову війну в художній літературі (*або, на вибір: в кіно, в образотворчому мистецтві*).
13. Бабин Яр і «бабини яри» України: місця масового знищення нацистами євреїв, радянських військовополонених, українських патріотів, ромів (циган) під час Другої світової війни.
14. Голокост у пам'яті моїх земляків.
15. «Хрущовська відлига» в документах та спогадах моїх земляків.
16. Від «стиляг» і «хіппі» до «панків» і «готів»: молодіжна субкультура в Україні (*або: молодіжна субкультура в моєму місті*).
17. Українське місто (*або, на вибір: українське село*) у 1950-80-і роки.

18. «Брежнєвська доба» в історії мого краю: стабільність – чи стагнація, мир – чи приховані конфлікти.
19. Мій край і українська діаспора.
20. Мій край, моя Україна – частина Європи (*або, на вибір*: Українці – частина європейської сім'ї народів; *або*: Європейські цінності і Україна).
21. Молодь часів незалежної України (*або, на вибір*: можливості і проблеми української молоді сьогодні).
22. Мої земляки – учасники Революції Гідності та захисники України.
23. Про що розкажуть нащадкам сучасні газети і журнали.
24. Багатокультурний мій край, багатокультурна Україна: шляхи міжнаціонального та міжрелігійного порозуміння.
25. Проблеми біженців та вимушених переселенців у сучасному світі, в Україні, на Дніпропетровщині.
26. Історія мого міста (села) у назвах його вулиць і площ.
27. Не запитуй, що тобі може дати Україна. Запитай – що ти можеш дати Україні.

Бажаємо успіхів, шановні колеги!